

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра бібліотекознавства та інформології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи



О.Б. Жильцов

« 10 » 12 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО ТА
ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ**

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 029.00.02 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»



Київ – 2020

Розробник:

Воскобойнікова-Гузева Олена Вікторівна, доктор наук із соціальних комунікацій, с.н.с., завідувач кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Поліщук Тетяна Ігорівна, старший викладач кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри бібліотекознавства та інформології

Протокол від 20 січня 2020 року № 8

Завідувач кафедри

бібліотекознавства та інформології Вос О.В. Воскобойнікова-Гузева

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

27 січня 2020 року

Гарант освітньої програми Вос О.В. Воскобойнікова-Гузева

Робочу програму перевірено

28. 1. 2020 р.

Заступник директора

Інституту журналістики з навчальної роботи Р О.А. Росінська

Пролонговано:

Вос
на 2020/2021 н.р. підпис (ПБ), «23» 11 2020 р., протокол № 4

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

ЗМІСТ

Зміст.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
<i>Змістовий модуль 1.....</i>	8
<i>Змістовий модуль 2.....</i>	9
6. Контроль навчальних досягнень.....	9
<i>6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....</i>	9
<i>6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання...</i>	11
<i>6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....</i>	14
<i>6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....</i>	14
<i>6.5. Орієнтовний перелік питань до модульних.....</i>	15
<i>6.6. Шкала відповідності оцінок.....</i>	16
7. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи».....	18
8. Рекомендовані джерела.....	19
<i>Законодавчі і нормативно-правові документи.....</i>	19
<i>Основні.....</i>	20
<i>Додаткові.....</i>	21
<i>Інтернет джерела.....</i>	23
<i>Основні поняття і терміни курсу.....</i>	24
9. Робота в центрах практичних компетенцій.....	
Додаток. <i>Плани семінарських та практичних занять</i>	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	-
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	-
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом	3	-
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	-
Аудиторні	42	-
Модульний контроль	6	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	42	-
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Курс «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи» є невід'ємною складовою підготовки фахівців за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Мета дисципліни – надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства та бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни, а також з'ясувати феномен бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомитись з основами організації функціонування бібліотечної справи, розглянути основні віхи на шляху, пройденому вітчизняними і зарубіжними бібліотеками з моменту їх появи і до сьогодення, простежити еволюцію різних типів і видів бібліотек, особливості їх функціонування у межах конкретних країн й історичних періодів, визначити спадкоємність бібліотечних традицій, значення історичного досвіду для вдосконалення сьогоденної вітчизняної бібліотечної практики з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- вивчити теоретичні засади бібліотекознавства та історії бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни;
- розглянути основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства та бібліотечної справи в Україні та світі;
- виявити особливості історії бібліотечної справи як складової історії загальної історії людства та історії світової культури;
- опанувати методологію та методику бібліотекознавства та історії бібліотечної справи;

- ознайомитися із організацією та основними тенденціями бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі;
- сформулювати загальні поняття про бібліотеку та її роль в суспільстві, функції, структурно-функціональну модель, сутність системної організації бібліотеки;
- оволодіти науковими підходами до класифікації і типологізації бібліотек;
- ознайомитися з професійними вимогами до бібліотекаря, теоретичними засадами бібліотечної професіології;
- вивчити теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи, зокрема, принципи і закономірності формування бібліотечних систем, типовидову структуру бібліотечної системи України, сучасні підходи до управління бібліотечною справою;
- дослідити основні напрями розвитку бібліотек і бібліотечної справи на різних історичних етапах в Україні та світі;
- ознайомитися з регіональною специфікою розвитку бібліотечної справи у світі;
- розглянути історію бібліотечної справи з урахуванням її персоналізації;
- виявити значення історичного досвіду для вдосконалення сьогоденної вітчизняної бібліотечної практики.

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових (професійних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»:

ЗК1 Здатність здобувати нові знання, уміння та інтегрувати їх з уже наявними; спроможність аналізувати явище, ситуацію, проблему, враховуючи різні параметри, фактори, причини; здатність адаптувати мислення для вирішення задач в змінених умовах чи нестандартних ситуаціях.

ЗК2 Спроможність орієнтуватися у різних поглядах на проблему та шляхи її розв'язання, формувати власну думку; уміти формулювати задачу, аргументовано обирати оптимальні шляхи розв'язання, аналізувати й осмислювати отриманий розв'язок, переконливо його представляти.

ЗК5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 Здатність працювати в команді.

ФК1 Здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах.

ФК5 Знання бібліотечно-інформаційного та архівного законодавства, документів державних органів влади і управління; статутів інформаційних установ різних типів і видів.

ФК10 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **програмні результати** освітньої програми підготовки бакалаврів:

ПРН-3 1 Знання аналізу певного обсягу інформації з подальшою можливістю синтезувати нові впровадження на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ПРН-3 3 Розуміння сучасних уявлення про масову комунікацію в інформаційному суспільстві; знання щодо правових норм, законодавчих установок в бібліотечно-інформаційній галузі; знання процесів розвитку та функціонування українських та зарубіжних бібліотек, архівів.

ПРН-3 5 Знання міждисциплінарних зв'язків, спроможність з'ясовувати суть одного й того ж поняття (процесу, явища) з позицій інформаційних, бібліотечних та архівних дисциплін.

ПРН-3 6 Знання основних принципів і концепцій розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

ПРН-У 4 Здатність застосовувати основи наукової роботи в бібліотечно-інформаційній галузі (підготовка аналітичних довідок, експрес-опитування, анкети).

ПРН-У10 Формувати системи галузевих бібліографічно-інформаційних ресурсів традиційних та електронних.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Книгознавство», «Фондознавство», «Менеджмент бібліотечно-інформаційної галузі», «Інтелектуальна свобода та доступ до інформації», «Проектна діяльність бібліотек, архівів та інформаційних установ», «Міжнародне інформаційне співробітництво» й ін.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичних питань та конкретним фактичним матеріалом.

Дисципліна загальним обсягом 240 годин вивчається впродовж 1-2 курсів.. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на *три семестри* та завершується *екзаменом*.

Діяльність студентів в Інформаційно-аналітичному центрі спрямована на отримання теоретичних знань, вмінь та набуття практичних навичок з предметного пошуку у вітчизняних та зарубіжних інформаційних ресурсах, аналізу різних видів документів (договори, угоди, програми, проекти тощо) та інформаційних ресурсів, необхідних майбутнім фахівцям інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

**4. Структура навчальної дисципліни.
Тематичний план для денної форми навчання.**

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль IV. БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ									
4.1	Бібліотеки Стародавнього світу	12	6	2	4			6	
4.2	Бібліотеки Середньовіччя, Бібліотеки доби Відродження та раннього Нового часу	10	6	2	4			4	
4.3	Особливості розвитку бібліотек Середньовіччя, доби Відродження та раннього Нового часу	6	2			2		4	
	Модульна контрольна робота	2							2
	Разом за модулем 4	30	14	4	8	2		14	2
Змістовий модуль V. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст.									
5.1	Бібліотеки епохи Просвітництва	10	6	2	4			4	
5.2	Бібліотечна справа в XIX ст.	10	6	2	4			4	
5.3	Бібліотечна справа країн Європи й Америки у XVIII – XIX ст.	8	2			2		6	
	Модульна контрольна робота	2							2
	Разом за модулем 5	30	14	4	8	2		14	2
Змістовий модуль VI. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У XX - XXI ст.									
6.1	Бібліотечна справа за кордоном у XX - на початку XXI ст.	8	4	2	4			4	
6.2	Особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX ст.	6	2		2	2		4	
6.3	Основні тенденції розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн 10-ті рр. XXI ст.	12	6		2	2		6	
	Модульна контрольна робота	2							2
	Разом за модулем 6	30	14	2	8	4		14	2
	Разом	90	42	10	24	8		42	6

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль IV. БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ

Лекція 4.1. Бібліотеки Стародавнього Світу (2 год.)

Місце історії бібліотечної справи як складової бібліотекознавства в загальнонауковій і професійній підготовці бібліотечних фахівців. Предмет історії бібліотечної справи. Взаємозв'язок із всесвітньою історією, історією світової культури і комплексом історичних наук, які вивчають книгу. Потреба в осмисленні історії бібліотечної справи. Структура історії бібліотечної справи як складової бібліотекознавства. Джерельна база і навчально-методична забезпеченість історії бібліотечної справи як складової бібліотекознавства.

Поняття про періодизацію історії людства й історії бібліотечної справи. Критерії для виокремлення періодів. Сучасні концепції періодизації історії людства та головні стадії розвитку людства й епохи всесвітньої історії, їх характеристика та взаємозв'язок з історією бібліотечної справи.

Наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи за кордоном.

Бібліотеки Стародавнього світу – перший етап періодизації всесвітньої історії бібліотек. Розквіт культури народів Дворіччя. Перші відомості про існування бібліотек у державі Шумер. Великі книгосховища Лагаша і Ніппура. Склад фондів перших книгосховищ.

Бібліотека царя Хеттської держави Хаттусилі III. Бібліотеки Ассирії (VIII-VII ст. до н.е.). Ніневійська бібліотека ассирійського царя Ашшурбаніпала. Способи «розкриття» фонду бібліотеки, мистецтво зберігання документів.

Староєгипетська культура і бібліотеки. Поняття «будинок книги» і «будинок життя». Храмова бібліотека Рамсеса II. Читачі бібліотек Стародавнього Сходу.

Антична культура як унікальне явище в історії світової цивілізації. Бібліотеки Античної Греції. Поняття про «бібліотеку». Бібліотека мусейону як соціальний інститут. Особиста бібліотека Аристотеля. Зародження книжкової торгівлі і бібліотеки.

Особливості елліністичної культури. Бібліотека Александрійського мусейону – найбільша бібліотека елліністичного світу (III ст. до н.е.). Бібліотекарі Александрійської бібліотеки, їх спеціалізація. Каллімах і його бібліографічна праця «Таблиці тих, хто прославився в усіх областях знання і того, що вони написали». Бібліотека Пергама (II ст. до н.е.).

Бібліотечна культура Стародавнього Риму. Бібліотека Палатину. Бібліотека Ульпіана в Римі. Розвиток уявлень про бібліотечну архітектуру.

Лекція 4.2. Бібліотеки Середньовіччя, доби Відродження та раннього Нового часу (2 год.)

Культура Візантії як синтез античної, східної і ранньохристиянської культур. Бібліотека імператора Костянтина як найбагатше книгосховище і державний скрипторій. Видатні візантійські бібліофіли: вчений Лев Математик, патріарх Фотій. «Міріобібліон» патріарха Фотія як перший середньовічний досвід бібліографічного опису книг. Бібліотеки при навчальних закладах Візантії.

Монастирські бібліотеки Західної Європи у V-VI ст. Бібліотеки монастиря Віварій, бенедиктинського монастиря Боббіо. Подальше поширення бібліотек монастирського типу. Монополія церкви на просвітницьку діяльність у ранньому Середньовіччі.

Бібліотеки буддійських монастирів і палацові книгосховища Китаю в період раннього Середньовіччя.

Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату. Неоднорідність арабських бібліотек: «будинки мудрості», «будинки науки», приєднані бібліотеки. «Будинок мудрості» у Дамаску. Бібліотека кордовського халіфа аль-Хакама II. Приватні бібліотеки Кордови. Палацова бібліотека в Каїрі (X-XI ст.). Склад і організація фондів арабських бібліотек і їх читачі. Особлива архітектура бібліотек арабського світу. Загибель бібліотек Арабського халіфату.

Виникнення університетів і їх бібліотек у Західній Європі у XIII-XVI ст. Бібліотеки Паризького і Оксфордського університетів. Світський характер фондів університетських бібліотек. Приватні бібліотеки. «Філобіблон» Річарда де Бері. Середньовічні королівські бібліотеки.

Бібліотеки епохи Відродження. Домінування приватних бібліотек. Особисті бібліотеки Ф. Петрарки, Дж. Боккаччо, Н. Нікколі. Зародження ідеї створення публічних бібліотек. Нові вимоги до бібліотекаря-професіонала.

Бібліотеки і Реформація. Винайдення книгодрукування Йоганном Гуттенбергом, його вплив на книгорозповсюдження і бібліотечну справу.

Університетські бібліотеки нового типу. Міські бібліотеки епохи Реформації. Бібліотека кардинала Мазаріні як перша публічна бібліотека Франції. Бібліотека Ватикану. Бібліотеки Московської держави.

Бібліотечна діяльність Габріеля Ноде. Погляд на бібліотеку як складову наукового, освітнього і культурного життя суспільства.

Семінар 5. Особливості розвитку бібліотеки Середньовіччя, доби Відродження та раннього Нового часу (2 год.).

Практичне заняття 1. Періодизація історії бібліотечної справи за кордоном (2 год.).

Практичне заняття 2-3. Бібліотеки Стародавнього світу (4 год.)

Практичне заняття 4. Бібліотеки Середньовіччя та доби Відродження (2 год.).

Змістовий модуль V. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст.

Лекція 5.1. Бібліотеки епохи Просвітництва (2 год.)

Потреба в новому інституті державності – національній бібліотеці – у XVII-XVIII ст. Подальший розвиток теоретичних основ бібліотечної справи.

Бібліотечна справа Німеччини. Домінування придворних бібліотек. Бібліотечна діяльність Г.В. Лейбніца, його концепція наукової бібліотеки універсального профілю. Втілення ідей Лейбніца у Придворній бібліотеці Вольфенбюттеля. Бібліотечна діяльність Й.В. фон Гете. Погляди Й.В. Гете на розвиток науки, культури і освіти. Бібліотечні реформи Й.В. Гете. Бібліотека саксонських курфюрстів в Дрездені і її бібліотекар Й.М. Франке.

Бібліотечна справа у США. Погляди Б. Франкліна на розвиток бібліотечної справи. Заснування «Філадельфійського бібліотечного товариства» і поширення ідеї про підписну бібліотеку. Т. Джеферсон й ініціатива організації публічних бібліотек. Абонементні бібліотеки. Заснування Бібліотеки Конгресу США як національного книгосховища США.

Завоювання англійської буржуазної революції. Вплив нових політичних і філософських ідей на розвиток бібліотек. Бібліотеки університетів і коледжів. Підписні бібліотеки. Відкриття Бібліотеки Британського музею – національної бібліотеки Великої Британії.

Зміни у бібліотечній справі Франції в період буржуазної революції (1789-1794 рр.). Конфіскація особистих бібліотек представників опозиції. Секуляризація монастирських книжкових зібрань. Націоналізація Королівської бібліотеки і перетворення її на Національну бібліотеку Франції. Діяльність «літературних депо». Найважливіші рішення Конвенту щодо бібліотечної справи у країні. Ідеї А. Грегуара. Повалення яacobінської диктатури, наполеонівські війни й уповільнення розвитку бібліотек.

Бібліотечна справа Російської імперії у XVIII ст. Зміни у сфері культури і освіти в Росії та їх вплив на бібліотечну справу. Заснування бібліотеки Російської Академії наук. Бібліотеки навчальних закладів. Наукові та спеціальні бібліотеки Росії. Заснування першої наукової медичної бібліотеки Білорусії.

Лекція 5.2. Бібліотечна справа в XIX ст. (2 год.)

Провідні чинники розвитку бібліотечної справи в XIX ст. Оформлення національної бібліотеки як особливої моделі бібліотечної установи – «пам'яті нації», визначення її типологічних функцій. Характеристика національних бібліотек окремих країн в XIX ст., їх стану і масштабів діяльності (національні бібліотеки Франції, Іспанії, Великої Британії, США). Діяльність А. Паніцци у Бібліотеці Британського музею. «Національні бібліотеки» в Австро-Угорщині. Процес становлення національних бібліотек у країнах Латинської Америки.

Розвиток наукових бібліотек. Наукові бібліотеки Німеччини як зразкова модель для світової бібліотечної спільноти. Університетські бібліотеки у Берліні, Бреслау, Бонні, Кенігсберзі і Галле. «Прусська інструкція» й вирішення проблем уніфікації каталогів. Вища бібліотечна школа при Берлінському університеті. Бібліотеки університетів, інститутів, наукових товариств і музеїв у країнах Європи і Америки.

Загальнодоступні бібліотеки в XIX ст. Народні бібліотеки в Німеччині і країнах континентальної Європи. Бібліотечна справа в Російській імперії. Специфіка організації бібліотечної справи в слов'янських країнах. Матіци і їх бібліотеки. Бібліотеки-читалища у Болгарії.

Розвиток бібліотекознавчої думки в XIX ст. Вихід у світ перших навчально-практичних видань: «Досвід повного навчального керівництва з бібліотекознавства» Мартіна Шреттінгера, «Підготовка бібліотекаря» Ф.А. Еберта. Міжнародні форуми бібліотечних працівників. Заснування національних бібліотечних асоціацій в США і Великій Британії. Поява професійної періодики. Зародження бібліотечної освіти. Бібліотечна діяльність Мелвіла Дьюї, Чарльза Кеттера, Фріца Мількау.

Семінар 6. Бібліотечна справа країн Європи і Америки у XVII-XIX ст. (2 год.).

Практичне заняття 5-6. Модель національної бібліотеки у XIX ст. (на базі Бібліотеки Університету, 2 год.)

Практичне заняття 7. Модель наукової бібліотеки у XIX ст. (на базі Бібліотеки Університету, 2 год.)

Практичне заняття 8. Розвиток бібліотекознавчої думки та бібліотечної освіти у XIX ст. (2 год.)

Змістовий модуль VI.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У XX - XXI СТ.

Лекція 6.1. Бібліотечна справа зарубіжних країн у XX – на початку XXI ст. (2 год.)

Стан наукових і спеціальних бібліотек європейських країн після Першої світової війни. Створення Товариства екстреної допомоги німецькій науці і комітету у справах бібліотек. Нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек. Значення діяльності Г. Лея для розвитку бібліотечної справи. Нова організаційна форми університетських бібліотек. Бібліотеки університетів США, Великої Британії, Італії, Канади та інших країн у період між двома війнами.

Стан національних бібліотек Європи і Америки. Національна бібліотека в Парижі і діяльність Жюльєна Кена.

Початок активного розвитку спеціальних бібліотек у 1920-1930-і рр. Ідеї створення депозитарних книгосховищ, розвитку МБА, організації зведених

каталогів і централізованої каталогізації. Відновлення професійних контактів у міжвоєнний період. Діяльність Міжнародного бібліографічного інституту (1895 р.). Створення Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) (1927 р.).

Стан розвитку загальнодоступних бібліотек у країнах Європи й США. Інтенсивний розвиток народних бібліотек в Іспанії. Діяльність М.Б. Коссіо. Освітні і виховні можливості народних бібліотек (на прикладі Німеччини). Прийняття законів про публічні бібліотеки в країнах Європи і Америки. Англо-американська концепція публічної бібліотеки. Поширення ідеї публічної бібліотеки в Китаї (1920-1930 рр.).

Публічні бібліотеки в період світового економічного кризи (1929-1933 рр.). Вплив утвердження фашизму в Італії, Німеччині, Іспанії, Угорщині, Румунії, Португалії та інших країнах на розвиток бібліотечної справи. Ідеологія фашизму і бібліотеки.

Подолання наслідків Другої світової війни у бібліотечній справі різних країн світу. Процес формування соціалістичного табору і «радянська» бібліотечна справа. Антирадянська політика американської бібліотечної системи в період «холодної війни». «Біль про права бібліотек» Американської бібліотечної асоціації (1948 р.).

Перебудова роботи національних і наукових бібліотек країн Західної Європи і США відповідно до вимог науково-технічного прогресу (1950-1960-ті рр.). Зміни у вищій школі й університетські бібліотеки. Активний розвиток науки, нові відкриття і поява галузевих бібліотек дослідницьких установ і промислових підприємств. Перші спроби зарубіжних бібліотек у використанні новітніх засобів збору і передачі інформації (1950-і рр.). Посилення координації і спеціалізації наукових бібліотек.

Розвал соціалістичного табору і кардинальні зміни у бібліотечній справі країн Східної Європи (1990-і рр.). Криза бібліотечної справи країн Східної Європи і колишніх республік СРСР, способи її подолання. Процеси демократизації бібліотечної справи в посткомуністичних країнах. Інтелектуальна свобода і вільний доступ до інформації як головний принцип організації бібліотечної справи у демократичних країнах.

Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір.

Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.

Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Активізація міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х рр. ЮНЕСКО і рамки міжнародної бібліотечної співпраці. Роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії бібліотек. Міжнародні бібліотечні проекти і програми.

Семінар 7. Особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX ст. (2 год.).

Семінар 8. Основні тенденції розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн на початку XXI ст. (2 год.).

Практичне заняття 9. Діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) (на базі Бібліотеки Університету, 2 год.)

Практичне заняття 10-11. Модель сучасної публічної бібліотеки (виїзне, 4 год.)

Практичне заняття 12. Міжнародні бібліотечні проекти і програми (виїзне, 2 год.)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	2	2
Відвідування на практичному занятті	1	4	4	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	2	20
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ							
Разом			102		102		112
Максимальна кількість балів	361						
Екзамен	40						
Розрахунок коефіцієнта	Розрахунок: $316:100 = 3,32$ Студент набрав: 300 балів Оцінка: $300:3,2 = 94$ бали						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

**Змістовий модуль IV.
БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
ТА РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ
(14 год.)**

4.1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек у вказаний період – 2 год.

4.2. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Стародавнього Світу (за вибором студента) – 4 год.

4.3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Середньовіччя (за вибором студента) – 4 год.

4.4. Підготувати реферат про окрему бібліотеку доби Відродження (за вибором студента) – 4 год.

Змістовий модуль V. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX СТ. (14 год.)

5.1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи у Новий та Новітній часи – 2 год.

5.2. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку епохи Просвітництва (за вибором студента) – 4 год.

5.3. Підготувати презентацію про національну бібліотеку будь-якої країни світу (за вибором студента) – 4 год.

5.4. Підготувати презентацію про внесок окремого діяча у розвиток бібліотечної справи світу або певної країни (за вибором студента) – 4 год.

Змістовий модуль VI. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У XX - XXI СТ. (14 год.)

6.1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи у XX-XXI ст. – 2 год.

6.2. Підготувати презентацію про закордонну університетську бібліотеку (за вибором студента) – 4 год.

6.3. Підготувати презентацію про національну бібліотеку будь-якої країни світу (за вибором студента) – 4 год.

6.4. Підготувати реферат про внесок окремого діяча у розвиток бібліотечної справи світу або певної країни (за вибором студента) – 4 год.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи.

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за 1 (одне) виконане завдання – 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем у робочій програмі. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 3, виконання кожної роботи є обов’язковим.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форми проведення семестрового контролю, який проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни за результатами двох модулів, не передбачено.

6.5. Орієнтовний перелік питань до модульних контрольних.

Змістовий модуль IV.

БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ

1. Наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи.
2. Бібліотеки Стародавнього Сходу.
3. Бібліотеки Ассирії (VIII - VII ст. до н.е.).
4. Бібліотека царя Хеттської держави Хаттусилі III.
5. Ніневійська бібліотека ассирійського царя Ашшурбаніпала.
6. Стародавні бібліотеки у Лагаші і Ніппурі.
7. Храмова бібліотека Рамсеса II.
8. Бібліотеки Античної Греції.
9. Бібліотеки елліністичного світу.
10. Бібліотеки Стародавнього Риму.
11. Розвиток уявлень про бібліотечну архітектуру в Стародавньому світі.
12. Бібліотека імператора Костянтина як найбагатше книгосховище і державний скрипторій.
13. Бібліотека кордовського халіфа аль-Хакама II. Приватні бібліотеки Кордови.
14. «Будинок мудрості» в Дамаску.
15. Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату.
16. Палацова бібліотека в Каїрі (X - XI ст.).
17. Склад і організація фондів арабських бібліотек і їх читачі. Особлива архітектура бібліотек арабського світу.
18. Бібліотеки буддійських монастирів і палацові книгосховища Китаю в період раннього Середньовіччя.
19. «Філобіблон» Річарда де Бері.
20. Бібліотеки Візантії і Західної Європи (V - X ст.).
21. Бібліотеки епохи Відродження.
22. Бібліотеки монастиря Віварій, бенедиктинського монастиря Боббіо.

23. Бібліотеки Московської держави.
24. Бібліотеки раннього Середньовіччя.
25. Середньовічні королівські бібліотеки.
26. Середньовічні університетські бібліотеки.
27. Монастирські бібліотеки Західної Європи у V - VI ст.
28. Бібліотечна справа Німеччини у період Реформації: суспільно-історичне тло, особливості функціонування.
29. Зародження ідеї створення публічних бібліотек у добу Відродження. Нові вимоги до бібліотекаря-професіонала.
30. Особисті бібліотеки доби Відродження.

Змістовий модуль V.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX СТ.

1. Бібліотеки епохи Просвітництва.
2. Бібліотечна діяльність Готфріда Вільгельма Лейбніца.
3. Бібліотечна діяльність Йоганна Вольфганга фон Гете.
4. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах (XVIII - початок XIX ст.).
5. Бібліотечна справа Великої Британії у XVII-XVIII ст.
6. Бібліотечна справа Російської імперії у XVII-XVIII ст.
7. Бібліотечна справа США у XVII-XVIII ст.
8. Бібліотечна справа Німеччини у XVII-XVIII ст.
9. Бібліотечна справа Франції у XVII-XVIII ст.
10. Бібліотечна справа в XIX с.
11. Бібліотечна справа Великої Британії в XIX ст.
12. Бібліотечна справа Німеччини в XIX ст.
13. Бібліотечна справа Російської імперії в XIX ст.
14. Бібліотечна справа США в XIX ст.
15. Бібліотечна справа Франції в XIX ст.
16. Організація бібліотечної справи в країнах Центральної і Східної Європи в XIX ст.
17. Публічна бібліотека XIX ст.: види, концепції створення та функціонування.
18. Англо-американська концепція публічної бібліотеки.
19. Еволюція інституту національної бібліотеки.
20. Наукові бібліотеки Європи XIX ст.: види, суспільне призначення.
21. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій у XIX ст.
22. Міжнародне бібліотечне співробітництво у XIX ст.

Змістовий модуль VI.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У XX - XXI СТ.

1. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій у XX ст.
2. «Білль про права бібліотек» Американської бібліотечної асоціації.
3. Міжнародне бібліотечне співробітництво у XX ст.
4. Створення і діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) у XX ст.
5. Зародження бібліотечної освіти. Бібліотечна діяльність М. Дьюї.
6. Тенденції розвитку бібліотечної справи за кордоном у XX ст.
7. Особливості розвитку бібліотечної справи за кордоном після Другої світової війни.
8. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
9. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
10. Національні бібліотеки країн світу у XX – на початку XXI ст.
11. Бібліотека Конгресу США на початку XXI ст.
12. Британська Бібліотека на початку XXI ст.
13. Національна бібліотека Франції на початку XXI ст.
14. Кардинальні зміни у бібліотечній справі зарубіжних країн на початку XXI ст.
15. Провідні університетські бібліотеки світу на сучасному етапі.
16. Міжнародні проекти цифрової бібліотеки.
17. Світова цифрова бібліотека.
18. Європейська цифрова бібліотека.
19. Бібліотечно-інформаційна освіта у XXI ст. в різних країнах світу.
20. Проекти Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) у XXI ст. «Глобальне бачення».

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів
Відмінно	A	100-90
Дуже добре Добре	B	82-89
	C	75-81
Задовільно Достатньо	D	69-74
	E	75-81
Незадовільно	FX/F	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи»

Разом: 90 год., з них: 10 год. – лекційних, 8 год. – семінарських занять, 24 год. – практичних занять, 6 год. – модульні контрольні роботи, 42 год. – самостійна робота.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль IV				Змістовий модуль V			
Назва модуля	БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ				БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст.			
Кількість балів за модуль	102 б.				102 б.			
Лекції	відвідування - 2 б.				відвідування - 2 б.			
Теми лекцій	Бібліотеки Стародавнього світу – 1 б.		Бібліотеки Середньовіччя, доби Відродження та раннього Нового часу – 1 б.		Бібліотеки епохи Просвітництва – 1 б.		Бібліотечна справа в XIX ст. – 1 б.	
Теми семінарських занять	Семінар 5. Особливості розвитку бібліотеки Середньовіччя, доби Відродження та раннього Нового часу – 1+10 б.				Семінар 6. Бібліотечна справа країн Європи і Америки у XVII-XIX ст. – 1+10 б.			
Практичні заняття	Пр №1 1+10 б.	Пр №2 1+10 б.	Пр №3 1+10 б.	Пр №4 1+10 б.	Пр №5 1+10 б.	Пр №6 1+10 б.	Пр №7 1+10 б.	Пр №8 1+10 б.
Самостійна робота	5x4=20 б.				5x4=20 б.			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.				Модульна контрольна робота 2 – 25 б.			
Тиждень	IX	X	XI	XII				

Модулі	Змістовий модуль VI			
Назва модуля	БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У XX - XXI СТ.			
Кількість балів за модуль	112 б.			
Лекції	відвідування - 1 б.			
Теми лекцій	Бібліотечна справа зарубіжних країн у XX – на початку XXI ст. – 1 б.			
Теми семінарських занять	Семінар 7. Особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX ст. – 1+10 б.		Семінар 8. Основні тенденції розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн на початку XXI ст. – 1+10 б.	
Практичні заняття	Пр №9 1+10 б.	Пр №10 1+10 б.	Пр №11 1+10 б.	Пр №12 1+10 б.
Самостійна робота	5x4=20 б.			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 – 25 б.			

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. ДСТУ 7448-2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. – На заміну ГОСТ 7.26-80 ; Чинний з 2014.07.01. – [Б. м., б. р.]. – III, 41 с.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – С. 45-52; В ред. Закону №16-19 від 01.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №317-19 від 21.05.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №76-19 від 01.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» : Розпорядження Кабінету міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.

Базова

6. Бачинська Н. А. Бібліотекознавство : посіб. для вищих навчальних закладів. Спеціальність: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Н. А. Бачинська, Г. В. Салата. – Київ : Медінформ, 2016. – 242 с.
7. Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для вузів / В.О. Ільганаєва, Г.Д. Ковальчук, Т.П. Самійленко та ін. – Харків : Основа, 1993. – 193 с.
8. Мотульський Р. С. Общее библиотечноеведение: учеб. пособие для вузов / Р. С. Мотульський. – Москва : Либерия, 2004. – 224 с.

Додаткова

9. Апшай М.В. Розширення наукового інструментарію бібліотекознавчих досліджень / М.В. Апшай // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – №2. – С. 8-14.
10. Бачинська Н. А. Базові концепції модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Н. А. Бачинська // Вісник Книжкової палати. – 2015. - № 3. – С. 32-37.
11. Березюк Н.М. Библиотечноеведение Надежда Яковлевна Фридьева: опыт биографического исследования / Н.М. Березюк, А.А. Соляник // Науч. и

- техн. б-ки. – 2015. – № 1. – С. 81-96.
12. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст. / НБУВ та ін.; редкол. : О.С. Онищенко (голова) та ін. – Київ, 2007. – 253 с.
 13. Бірюкова Т. Структурно-діяльнісна модель бібліотеки як документно-комунікаційного інституту / Т. Бірюкова // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – №9. – С. 23-26.
 14. Василенко О. Статистичні дослідження в бібліотеках / О. Василенко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 19. – С. 679-688.
 15. Васильченко М. Бібліотечна справа: методологічні основи / М. Васильченко // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 2–8.
 16. Виноградова Е.Б. Типология и классификация библиотек: Термины, признаки, методы / Е.Б. Виноградова // Библиотековедение. – 2007. – №6. – С. 41-44.
 17. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотекознавча думка в контексті європейського історико-культурного розвитку XVIII – початку XX ст. / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Рукопис. та книжк. спадщина України. – 2007. – Вип. 12. – С. 135–141.
 18. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотечний соціальний інститут в першій чверті XXI століття: історичні та соціокультурні чинники розвитку / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – №1. – С. 72–79.
 19. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Визначальні світові стратегії розвитку інформаційно-бібліотечного комплексу (кінець XX – початок XXI ст.) / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 9. – С. 17–22.
 20. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Дискусійні питання розвитку теорії і методології бібліотекознавства / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2007. – № 2. – С. 3–9.
 21. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства в Україні / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Інтегровані комунікації. – 2019. – Вип. 7. – С. 69-76.
 22. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Соціокомунікаційна діяльність провідних бібліотек України в новітніх умовах / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2016. – № 1. – С. 12–17.
 23. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Академперіодика, 2014. – 362 с.
 24. Гарагуля С. Бібліотеки в інформаційному суспільстві: орієнтація на користувача / С. Гарагуля. // Бібл. вісн. – 2014. – №6. – С. 17-23.
 25. Глухов А. Личные библиотеки / А. Глухов // Шк. б-ка. – 2010. – №6. – С. 20–25.
 26. Гранчак Т. Використання національними бібліотеками соцмереж для

- представлення бібліотечних продуктів і послуг / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2016. – №1. – С. 18–29.
27. Гранчак Т. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2012. – №5. – С. 20–26.
 28. Гранчак Т. Участь бібліотек у реалізації політики пам'яті: теоретичні і прикладні аспекти / Т. Гранчак // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. – 2020. – Вип. 5. – С. 10–28.
 29. Давидова І. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку / І. Давидова // Бібл. вісн. – 2014. – № 6. – С. 8-12.
 30. Давидова І.О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І.О. Давидова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 60-70.
 31. Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті : монографія / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського. – Київ, 2009. – 530 с.
 32. Добровольська В.В. Електронна бібліотека «Україніка» – унікальний інтегрований ресурс цифрової документальної спадщини / В.В. Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – №1. – С. 79-87.
 33. Жукова В.П. Бібліотечний соціальний інститут у контексті бібліотекознавчих досліджень / В.П. Жукова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 41. – С. 205-212.
 34. Захарова Н. Культурно-просвітницька діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: основні етапи розвитку / Н. Захарова // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 101–107.
 35. Ільганаєва В.О. Методологічні завдання сучасного бібліотекознавства / В.О. Ільганаєва // Короленківські читання 2010 : матеріали XIII наук.-практ. конф., [Харків], 7–8 жовт. 2010 р. / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка». – Харків, 2011. – С. 82–89.
 36. Ківшар Т.І. Рекреаційна функція бібліотеки ХХІ століття / Т.І. Ківшар // Вісн. КНУКіМ (Педагог. науки). – 2005. – №2. – С. 158-160.
 37. Кобелєв О.М. Інформаційна аналітика в бібліотекознавстві / О.М. Кобелєв // Вісн. ХДАК. – Харків, 2009. – Вип. 31. – С. 163–171.
 38. Копанєва В.О. Концептуальна модель бібліотеки в середовищі цифрової науки / В.О. Копанєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – №4. – С. 6-13.
 39. Кулаковська Т.Л. Бібліотечно-інформаційна система як об'єкт комплексного бібліотекознавчого дослідження / Т.Л. Кулаковська // Наук.-техн. інформ. – 2007. – № 1. – С. 11–15.
 40. Кунанець Н.Е. Методологічні засади використання методів інформатики при дослідженні бібліотек / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – №2. – С. 44-50.
 41. Кунанець Н.Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – №3. – С. 11-18.

42. Кушнарєнко Н.М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 43. – С. 69-80.
43. Кушнарєнко Н.М. Концептуальні засади підготовки наукових кадрів у галузі книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства в Україні / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Харків, 2002. – Вип. 9. – С. 85-90.
44. Кушнарєнко Н.М. Методичні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографічних досліджень / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Харків, 2004. – Вип. 15. – С. 84-95.
45. Лобузін І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій : монографія / Іван Лобузін ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. – Київ, 2016. – 216 с.
46. Любарєнко Л. Науково-дослідна робота Національної парламентської бібліотеки України (1969–2009): стан і тенденції / Л. Любарєнко // Бібл. планета. – 2010. – № 1. – С. 9–13.
47. Маніфєст Української бібліотечної асоціації «Бібліотека в умовах кризи» // Бібл. вісн. – 2015. – № 4. – С. 35–38.
48. Маслакова Н. Історико-бібліотекознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.
49. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна ; Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2017. – 326 с.
50. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / авт.-упоряд. : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузева, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – Київ : УБА, 2015. – 57 с.
51. Мотульський Р.С. Библиотека как социальный институт / Р.С. Мотульський. – Минск, 2002. – 374 с.
52. Ніколаєнко Н.М. Управління кадровим потенціалом бібліотеки: функціональний підхід / Н.М. Ніколаєнко // Вісник Книжкової палати. – 2020. – № 4. – С. 10-15.
53. Новальська Т. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія / Т. Новальська, КНУКіМ. – Київ, 2005. – 250 с.
54. Оніщенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Оніщенко // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 12–23.
55. Оніщенко О. Бібліотека і цифрове покоління: нова ситуація — нові форми роботи // Бібл. вісн. – 2016. – № 5. – С. 3–6.
56. Пашкова В. Міжнародний кодекс етики : [про Всесвіт. конгр. бібліотекарів та інформ. працівників, Ген. конф. і засід. асамблеї ІФЛА, м. Гельсінкі (Фінляндія), 11–16 серп. 2012 р.; «Кодекс етики ІФЛА для бібліотекарів та інших інформаційних працівників»] / В. Пашкова ; пер. з

- англ. авт. // Бібл. планета. – 2012. – № 3. – С. 8-9.
- 57.Печена А.В. Місце бібліотеки в системі масової комунікації / А.В. Печена // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 42. – С. 196-205.
- 58.Провідні бібліотеки України: довідник / уклад. : В.Г. Дригайло, Є.М. Шмельов. – Київ : Шмельов В. Є., 2007. – 152 с.
- 59.Рибачок О. Європейська цифрова бібліотека (Європіана): створення та пріоритети розвитку/ О. Рибачок // Бібл. вісн. – 2017. – № 2. – С. 8–16.
- 60.Слободяник М.С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій : монографія / М.С. Слободяник ; відп. ред. О.С. Онищенко. – Київ, 1995. – 268 с.
- 61.Слободяник М.С. Українське бібліотекознавство на зламі століть / М.С. Слободяник // Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, ДЗ "Нац. парламент. б-ка України"; [уклад. : М.С. Слободяник, О.А. Політова; наук. ред. та авт. вступ. ст. М.С. Слободяник]. – Київ : НПБУ, 2010. – С. 5-20.
- 62.Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність / Г. Солоіденко // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – №11. – С. 12–17.
- 63.Солоіденко Г. Термінологічна діяльність у контексті бібліотекознавчих досліджень другої половини ХХ століття / Г. Солоіденко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 19. – С. 669-679.
- 64.Удовик В. Президентська політика сприяння розвитку бібліотечної справи в країнах світу / В. Удовик // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 94–100.
- 65.Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, Держ. закл. "Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка" ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Харків : «Фоліо», 2012. – 155 с.
- 66.Чачко А.С. Бібліотечна професіологія: професіологія бібліотечно-інформаційної діяльності : навч.-метод. посіб. / А.С. Чачко ; Київ. держ. ін-т культури. Каф. бібліотекознавства. – Київ, 1996. – 120 с.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://www.ula.org.ua	Українська бібліотечна асоціація (УБА)
2	http://libinnovate.wordpress.com/	Творчість та інновації в українських бібліотеках: інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів

3	http://www.libportal.org.ua/	Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4	http://www.ifla.org	Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та закладів
5	http://profy.nplu.org/	«Бібліотекар України»
6	https://mkip.gov.ua/	Міністерство культури та інформаційної політики України
7	http://www.ukrstat.gov.ua/	Державна служба статистики України
8	http://korolenko.kharkov.com/metod/index.php?id=8&sub=2/	Бібліотечна періодика
9	http://nplu.org/storage/images/Content/b-uk-91-08.doc	Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2010. – 166 с.
10	http://www.abdos.de/uploads/4/0/4/1/4041274/referat_sokov_2007.pdf	«Имена выдающихся библиотекведов Европы»
11	http://ube.nplu.org/	Українська бібліотечна енциклопедія